

WOJEWODA ŁÓDZKI

SO-II.431.14.2024

Łódź, 23 maja 2025 r.

**Pan
Jarosław Ferenc
Prezydent Miasta Radomska**

Wystąpienie pokontrolne

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (tj. Dz. U. z 2023 r., poz. 190 ze zm.), art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (tj. Dz. U. z 2020 r., poz. 224) oraz art. 14 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska (tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 1988) zespół kontrolerów w składzie: Magdalena Roczek-Cieślakowska – główny specjalista w Wydziale Spraw Obywatelskich (obecnie Wydział Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców), pełniący funkcję kierownika zespołu kontrolerów i Marta Józwiak – starszy inspektor wojewódzki w Wydziale Spraw Obywatelskich (obecnie Wydział Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców) Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi, pełniący funkcję kontrolera, przeprowadził kontrolę dotyczącą prawidłowości realizacji zadań z zakresu zmiany imienia i nazwiska w Urzędzie Stanu Cywilnego w Radomsku, ul. Narutowicza 1, 97-500 Radomsko.

Czynności kontrolne zostały rozpoczęte w dniu 10 grudnia 2024 r. i zakończone w dniu 10 lutego 2025 r. - przeprowadzone były w formie zdalnej.

Kontrola objęła swym zakresem wykonywanie zadań z zakresu zmiany imienia i nazwiska w okresie od dnia 1 stycznia 2022 r. do dnia 31 grudnia 2023 r. Kierownikiem jednostki kontrolowanej jest, a także był w okresie kontrolowanym, Prezydent Miasta Radomska – Pan Jarosław Ferenc.

Kontroli zostały poddane następujące zagadnienia: sposób prowadzenia postępowań administracyjnych w sprawach o zmianę imienia i nazwiska oraz rejestrowanie zmiany imienia i nazwiska w Systemie Rejestrów Państwowych.

Łódzki Urząd Wojewódzki w Łodzi – Wydział Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców
90-926 Łódź, ul. Piotrkowska 104, tel. (+48) 42 664 17 68
Elektroniczna Skrzynka Podawcza ePUAP: /lodzuw/skrytka, www.gov.pl/web/uw-lodzki

Administratorem danych osobowych jest Wojewoda Łódzki. Dane przetwarzane są w celu realizacji czynności urzędowych. Masz prawo do dostępu, sprostowania, ograniczenia przetwarzania danych. Więcej informacji znajdziesz na stronie <https://www.gov.pl/web/uw-lodzki> w zakładce Ochrona danych osobowych w Łódzkim Urzędzie Wojewódzkim.

W kontrolowanym okresie wydano 43 decyzje administracyjne w sprawach o zmianę imienia i nazwiska. Kontroli poddano 23% przeprowadzonych postępowań administracyjnych (10 postępowań: 9 zakończono wydaniem decyzji administracyjnej o zmianie imienia lub nazwiska, 1 decyzją o umorzeniu postępowania).

Ocena merytorycznych przesłanek rozstrzygnięć nie wchodziła w zakres kontrolowanych zagadnień, a jedynie ocena spełnienia wymogów proceduralnych, wynikających zarówno z ustawy o zmianie imienia i nazwiska, jak i ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (w brzmieniu obowiązującym w okresie poddanym kontroli).

Ocenie kontrolerów podlegało przestrzeganie art. 11 ust. 3 ustawy o zmianie imienia i nazwiska. Zgodnie z tym przepisem w przypadku, gdy wniosek o zmianę imienia lub nazwiska jest składany osobiście, wnioskodawca przedstawia do wglądu dokument stwierdzający tożsamość. We wszystkich kontrolowanych sprawach, w których wnioski zostały złożone przez wnioskodawców osobiście w Urzędzie Stanu Cywilnego w Radomsku, na wnioskach znajdowała się prezentata Urzędu Stanu Cywilnego w Radomsku z oznaczoną datą wpływu, pieczętka „złożono osobiście”, a także adnotacja Kierownika lub Zastępcy Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Radomsku o okazaniu dokumentu, na podstawie którego stwierdzono tożsamość wnioskodawcy. Oznacza to, że organ rozpatrujący wniosek nie tylko przestrzegał ww. przepisu ustawy o zmianie imienia i nazwiska, ale także zgodnie z art. 72 Kpa czynił odpowiednie adnotacje w aktach sprawy. Jedynie w sprawie nr USC.5355.15.2023 wniosek o zmianę imienia został złożony za pośrednictwem konsula Rzeczypospolitej Polskiej w Londynie ze wskazaniem Kierownika USC w Radomsku, zgodnie z art. 10 ust. 2 ustawy o zmianie imienia i nazwiska.

We wszystkich skontrolowanych sprawach wnioski o zmianę imienia lub nazwiska dotyczyły osób posiadających obywatelstwo polskie (art. 2 pkt 1 ustawy o zmianie imienia i nazwiska). W sprawie oznaczonej nr USC.5355.5.2022, w której wnioskodawczyni przy złożeniu wniosku okazała dokument tożsamości wydany przez kraj, którego obywatelstwo posiada (obywatelstwo niemieckie), Kierownik USC w Radomsku sporządził notatkę służbową z pozytywnej weryfikacji posiadania przez wnioskodawczynię obywatelstwa polskiego. W sprawie nr USC.5355.15.2023 posiadanie przez wnioskodawczynię obywatelstwa polskiego zostało zweryfikowane dopiero w toku kontroli przez kontrolujących poprzez podgląd w rejestrze PESEL danych osoby, której dotyczyła zmiana. Wskazać jednak należy, że na podstawie znajdującego się w aktach sprawy wniosku nie było możliwe ustalenie, czy osoba, której dotyczy wniosek o zmianę imienia lub nazwiska należy do określonego

w art. 2 ustawy o zmianie imienia i nazwiska kręgu podmiotów, które mogą skorzystać z administracyjnej procedury zmiany imienia i nazwiska. Po otrzymaniu wniosku Kierownik USC w Radomsku powinien zweryfikować, czy osoba ubiegająca się o zmianę jest do tego uprawniona, co wiązało się z ustaleniem posiadania obywatelstwa polskiego przez wnioskodawczynię i odnotować to chociażby za pomocą adnotacji, jak miało to miejsce w przypadku gdy wnioski o zmianę imienia i nazwiska były składane osobiście. W przeciwnym razie, gdy wniosek nie pochodzi od osoby wymienionej w art. 2 przedmiotowej ustawy, zastosowanie powinny mieć przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego – art. 61a § 1 Kpa, zgodnie z którym, gdy żądanie wszczęcia postępowania zostało wniesione przez osobę niebędącą stroną lub z innych uzasadnionych przyczyn postępowanie nie może być wszczęte, organ administracji publicznej wydaje postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania. Wskazać przy tym należy, że w aktach sprawy nr USC.5355.15.2023 znajdują się wydruki skanów paszportów (polskiego i brytyjskiego) załączonych do wiadomości mailowej przesłanej przez wnioskodawczynię w dniu 9 października 2023 r. na służbowy adres mailowy Zastępcy Kierownika USC w Radomsku. Zgodnie jednak z art. 63 Kpa podania (żądania, wyjaśnienia, odwołania, zażalenia) wnosi się na piśmie, za pomocą telefaksu lub ustnie do protokołu. Podania utrwalone w postaci elektronicznej wnosi się na adres do doręczeń elektronicznych. Jeżeli przepisy odrębne nie stanowią inaczej, podania wniesione na adres poczty elektronicznej organu administracji publicznej pozostawia się bez rozpoznania. Podanie powinno zawierać co najmniej wskazanie osoby, od której pochodzi, jej adres, również w przypadku złożenia podania w postaci elektronicznej, i żądanie oraz czynić zadość innym wymaganiom ustalonym w przepisach szczególnych. Podanie wniesione na adres do doręczeń elektronicznych zawiera dane w ustalonym formacie, zawartym we wzorze podania określonym w odrębnych przepisach, jeżeli te przepisy nakazują wnoszenie podań według określonego wzoru. Biorąc pod uwagę powyższe znajdujące się w aktach sprawy nr USC.5355.15.2023 wydruki wiadomości mailowych nie mogą być postrzegane w kategoriach dowodów. Ponadto w aktach sprawy brak adnotacji o weryfikacji przekazanych w ten sposób informacji. Reasumując w niniejszej sprawie organ poprzez nieodnotowanie, czy wnioskodawczyni należy do podmiotów uprawnionych do wnioskowania o zmianę imienia, dopuścił się naruszenia przepisu art. 72 Kpa. Przyczyną powstałej nieprawidłowości było niedołożenie staranności w stosowanie przepisu Kpa, a osobą odpowiedzialną za jej powstanie jest Zastępca Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Radomsku.

Wszystkie skontrolowane wnioski zawierały elementy wymienione w art. 11 ust. 1 ustawy o zmianie imienia i nazwiska: dane osoby, której zmiana dotyczy (imię lub imiona,

nazwisko i nazwisko rodowe, wskazanie kierownika urzędu stanu cywilnego, który sporządził akt urodzenia oraz akt małżeństwa, jeżeli zmiana imienia lub nazwiska będzie dotyczyła tego aktu, numer PESEL), imię lub nazwisko, na które miała nastąpić zmiana, wskazanie miejsca sporządzenia aktu urodzenia małoletnich dzieci, jeżeli zmiana imienia lub nazwiska będzie dotyczyła tych aktów, adres do korespondencji oraz uzasadnienie.

Wszystkie skontrolowane wnioski, zgodnie z art. 11 ust. 1 pkt 6 ustawy o zmianie imienia i nazwiska, zawierały oświadczenie wnioskodawcy, że w tej samej sprawie nie złożył wcześniej wniosku do innego kierownika urzędu stanu cywilnego lub nie została już wydana decyzja odmowna.

W toku kontroli ustalono, że w większości kontrolowanych spraw organ stosował przepis art. 61 § 4 Kpa, mimo iż stroną postępowania była każdorazowo tylko jedna osoba (wnioskodawca), a do obligatoryjnego zawiadomienia wszystkich stron przywołany przepis obliuguje, gdy w postępowaniu jest więcej niż jedna strona. Niemniej jednak organ stosował dobrą praktykę zawiadamiania wnioskodawców o wszczęciu postępowania wraz z pouczeniem o przysługujących im prawach jako stronom postępowania. Jedynie w sprawie nr USC.5355.15.2023 organ odstąpił od zawiadomienia wnioskodawczyni o wszczęciu postępowania.

Wskazać przy tym należy, że w aktach sprawy nr USC.5355.15.2023 znajdują się wydruki korespondencji mailowej prowadzonej przez Zastępcę Kierownika USC w Radomsku z wnioskodawczynią. Zgodnie z cytowanym wyżej art. 63 Kpa wiadomości mailowe nie mogą być postrzegane w kategoriach dowodów, a ewentualne informacje przekazywane za pośrednictwem poczty elektronicznej powinny być zweryfikowane w inny, zgodny z przepisami Kpa, sposób i załączone do akt sprawy. Ponadto zgodnie art. 72 § 1 Kpa czynności organu administracji publicznej, z których nie sporządza się protokołu, a które mają znaczenie dla sprawy lub toku postępowania, utrwała się w aktach w formie adnotacji podpisanej przez pracownika, który dokonał tych czynności. Powyżej opisane nieprawidłowości stanowią naruszenie art. 63 Kpa i art. 72 § 1 Kpa. Przyczyną powstałych nieprawidłowości było niewłaściwe stosowanie przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego, a osobą odpowiedzialną Zastępcę Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Radomsku.

Ocenie kontrolerów podlegało również wykonanie obowiązku wynikającego z art. 10 Kpa. W toku kontroli ustalono, że w większości kontrolowanych spraw organ korzystał z dyspozycji art. 10 Kpa, chociaż wydane decyzje były każdorazowo zgodne z żądaniem wnioskodawcy, będącym jedyną stroną postępowania. W sprawie nr USC.5355.14.2023 organ prawidłowo zawiadomił wnioskodawczynię o zakończeniu

postępowania z uwagi na przeprowadzenie w postępowaniu dowodu z przesłuchania świadka. W sprawie nr USC.5355.15.2023 organ odstąpił od obowiązku zawiadomienia wnioskodawczyni o zakończeniu postępowania przed wydaniem decyzji w sprawie, chociaż w innych sprawach stosował praktykę zawiadamiania wnioskodawców o możliwości zapoznania się ze zgromadzonym materiałem dowodowym. Powyższe nie zostało uznane za nieprawidłowość, gdyż w kontrolowanym postępowaniu nie był gromadzony materiał dowodowy, a wydana decyzja była zgodna z żądaniem wnioskodawczyni będącej jedyną stroną postępowania. Z kolei w sprawie nr USC.5355.16.2023 została wydana decyzja o umorzeniu postępowania wykluczającą konieczność zastosowania przepisu art. 10 Kpa.

Wszystkie zbadane decyzje wydano w przewidzianym w Kodeksie postępowania administracyjnego terminie z uwzględnieniem przepisów art. 36 i 37 Kpa.

Wszystkie decyzje administracyjne wydane w kontrolowanych sprawach doręczono w sposób zgodny z przepisami art. 39 – 49 Kpa.

W toku kontroli ustalono, że wszystkie decyzje wydane przez Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Radomsku zawierały elementy wymagane przepisem art. 107 Kpa.

Niezależnie od powyższego wskazać należy, że akta spraw nr USC.5355.1.2022, USC.5355.3.2022, USC.5355.4.2022 i USC.5355.5.2022 zawierają wydane w toku postępowania postanowienia Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Radomsku o dopuszczeniu dokumentów w ramach prowadzonych postępowań administracyjnych w sprawie zmiany imienia i nazwiska. Powyższa praktyka nie znajduje uzasadnienia w przepisach Kodeksu postępowania administracyjnego, który w art. 75 § 1 stanowi jedynie, że jako dowód należy dopuścić wszystko, co może przyczynić się do wyjaśnienia sprawy, a nie jest sprzeczne z prawem (w szczególności dowodem mogą być dokumenty, zeznania świadków, opinie biegłych oraz oględziny). Tymczasem pomimo wydania postanowień o dopuszczeniu wymienionych dowodów w ww. sprawach, nie wszystkie wskazane w postanowieniach dokumenty znajdowały się w aktach spraw. Postanowienie w sprawie nr USC.5355.1.2022 jako dowód dopuściło skan odpisu skróconego aktu urodzenia wnioskodawcy (przesłany pocztą elektroniczną przez Kierownika USC w Dobryszykach) oraz akt urodzenia i akt małżeństwa wnioskodawcy znajdujące się w Systemie Rejestrów Państwowych. Akta tej sprawy nie zawierały jednak ani wspomnianego skanu odpisu aktu urodzenia ani wydruków aktów z Systemu Rejestrów Państwowych, znajdowała się w nich natomiast potwierdzona za zgodność z oryginałem kserokopia dowodu osobistego wnioskodawcy (niewymieniona w postanowieniu). Podobnie w sprawach nr USC.5355.3.2022, USC.5355.4.2022 i USC.5355.5.2022 pomimo wymienienia w postanowieniach

o dopuszczeniu dowodu aktów stanu cywilnego znajdujących się w Systemie Rejestrów Państwowych, akta ww. spraw ich nie zawierały.

Analiza decyzji wydanych przez Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Radomsku w przedmiocie zmiany imienia i nazwiska w sprawach nr USC.5355.1.2022, USC.5355.2.2022, USC.5355.3.2022, USC.5355.4.2022, USC.5355.5.2022, USC.5355.14.2023, USC.5355.15.2023, USC.5355.17.2023 i USC.5355.18.2023 wykazała, że uzasadnienia ww. rozstrzygnięć opierają się na dowodach, których brak w aktach ww. spraw. Powyższe dotyczy zarówno aktów stanu cywilnego znajdujących się w Systemie Rejestrów Państwowych (sprawy nr USC.5355.1.2022, USC.5355.2.2022, USC.5355.3.2022, USC.5355.4.2022, USC.5355.5.2022, USC.5355.14.2023, USC.5355.15.2023 i USC.5355.18.2023), jak i innych dokumentów, jak decyzje organów administracji (sprawy nr USC.5355.1.2022, USC.5355.2.2022, USC.5355.17.2023 i USC.5355.18.2023) i wyroki sądów cywilnych (sprawa nr USC.5355.14.2023).

Ponadto akta sprawy nr USC.5355.1.2022 nie odzwierciedlają czynności podejmowanych przez organ w toku postępowania. Dopiero z uzasadnienia decyzji o zmianie nazwiska rodowego wnioskodawcy wynika, że Kierownik USC w Radomsku zwrócił się do Kierownika USC w Dobryszycach o sprawdzenie akt zbiorowych przy akcie małżeństwa wnioskodawcy.

Wskazać należy, że organy administracji publicznej w toku prowadzenia postępowania w sprawie pozostają związane zasadą pisemności wyrażoną w art. 14 §1a Kpa – sprawy należy prowadzić i załatwiać na piśmie utrwalonym w postaci papierowej lub elektronicznej. Akta administracyjne stanowią kompletną i integralną całość, wgląd do nich zarówno przez strony na podstawie art. 73 Kpa, jak i organ sprawujący kontrolę winien umożliwić pełne, bezpośrednie zapoznanie się ze sprawą, bez konieczności wspomagania się aktami innych spraw czy inną dokumentacją będącą w posiadaniu organu prowadzącego postępowanie.

Ponadto, jak wskazują przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, w toku postępowania organy administracji publicznej stoją na straży praworządności, z urzędu lub na wniosek stron podejmują wszelkie czynności niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy, mając na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli (art. 7 Kpa). Stosownie do art. 77§1 Kpa organ prowadzący postępowanie administracyjne jest zobowiązany w sposób wyczerpujący zebrać i rozpatrzyć cały materiał dowodowy. Oznacza to, że materiał dowodowy zebrany w sprawie powinien być kompletny, tj. dotyczyć wszystkich okoliczności faktycznych, które mają znaczenie w sprawie.

Powyższe działanie (a właściwie jego brak) spowodowało naruszenie art. 14§1a,

art. 7 i art. 77§1 Kpa. Przyczyną powstałych nieprawidłowości było niewłaściwe stosowanie przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego, a osobami odpowiedzialnymi Kierownik i Zastępca Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Radomsku.

Ocenie kontrolujących podlegało rejestrowanie zmian imienia lub nazwiska w Systemie Rejestrów Państwowych.

We wszystkich skontrolowanych sprawach, w których została wydana decyzja o zmianie imienia lub nazwiska, informacje o zmianie imienia lub nazwiska, wymagane przepisem art. 10 ust. 1 pkt 4 ustawy dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (w brzmieniu obowiązującym w okresie poddanym kontroli) zostały prawidłowo zarejestrowane w Systemie Rejestrów Państwowych, co zostało sprawdzone w toku kontroli poprzez podgląd w rejestrze PESEL danych osób, których dotyczyła zmiana.

W sprawach nr USC.5355.3.2022, USC.5355.4.2022, USC.5355.5.2022, USC.5355.14.2023 i USC.5355.15.2023 zmiany danych wnioskodawców zostały odnotowane w odpowiednich aktach stanu cywilnego za pomocą wzmianek dodatkowych.

W sprawach nr USC.5355.2.2022, USC.5355.17.2023 i USC.5355.18.2023 Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Radomsku przekazał do odpowiednich urzędów stanu cywilnego zlecenia zamieszczenia stosownych wzmianek w aktach. W sprawie nr USC.5355.1.2022 Kierownik USC w Radomsku przekazał zlecenie zamieszczenia wzmianki o zmianie nazwiska rodzowego wnioskodawcy w jego akcie urodzenia do odpowiedniego urzędu stanu cywilnego. Z akt sprawy nie wynika jednak, by zostało przekazane zlecenie zamieszczenia wzmianki w akcie małżeństwa wnioskodawcy do właściwego Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego, który sporządził ten akt małżeństwa. Co prawda z uzasadnienia decyzji Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Radomsku o zmianie nazwiska rodzowego wnioskodawcy wynika, że w akcie małżeństwa wnioskodawcy widnieje nazwisko rodowe, na które nastąpiła zmiana, niemniej jednak obowiązkiem kierownika urzędu stanu cywilnego, który wydał decyzję o zmianie imienia lub nazwiska, jest dołączenie wzmianki (w opisanym przypadku przekazanie zlecenia), do czego obliguje przepis art. 24 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (w brzmieniu obowiązującym w okresie poddanym kontroli). Niewątpliwie bowiem zmiana nazwiska rodzowego wnioskodawcy nastąpiła już po zawarciu przez niego związku małżeńskiego, a akty stanu cywilnego powinny rzetelnie dokumentować chronologię zdarzeń, jakie miały miejsce po ich sporządzeniu i wpłynęły na ich treść. Przyczyną opisanej nieprawidłowości jest niewłaściwe zastosowanie przepisów dotyczących dołączania wzmianek dodatkowych do aktów stanu cywilnego, a skutkiem – naruszenie przepisu art. 24 ust. 2 pkt 2 Prawa o aktach stanu cywilnego. Osobą odpowiedzialną

za powstanie opisanej nieprawidłowości jest Kierownik USC w Radomsku. Wskazać przy tym należy, że kwestia ewentualnego sprostowania aktu małżeństwa wnioskodawcy w sprawie nr USC.5355.1.2022 nie stanowiła przedmiotu niniejszej kontroli z uwagi na fakt, że akt małżeństwa wnioskodawcy nie został sporządzony przez Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Radomsku.

Wobec powyższych ustaleń działalność Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Radomsku w kontrolowanym okresie oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami.

W związku z dokonanymi ustaleniami zobowiązuje do przestrzegania przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego oraz Prawa o aktach stanu cywilnego w zakresie dotyczącym obowiązków kierownika usc po wydaniu decyzji o zmianie imienia i nazwiska. Zobowiązuje również Pana Prezydenta do zobligowania Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Radomsku i Zastępcy Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Radomsku do przestrzegania przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego i Prawa o aktach stanu cywilnego.

Jednocześnie proszę o poinformowanie o sposobie wdrożenia wskazanych wyżej zaleceń w ciągu trzydziestu dni od otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Z up. WOJEWODY ŁÓDZKIEGO

Marta Wojtaszewska
Zastępca Dyrektora Wydziału
Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców
(podpisano elektronicznie)